

له نياڼې مشرانو سره د لارښوونې
او اورنگي د مخنيوي پر سر
د خبرو اړتيا (مخ ۱)

د دېستانو وختيا په پرتوونو
افغانان دخپل هېواد د پرمختگ
له کلک هوډه نه شي اړولي
(مخ ۱)

ضيفت خورشيد، کتاب نخباني
در مورد افغانستان از
چاپ برآمد، (مخ ۲)

مساعي برای افغانی
شدن مصالحه (مخ ۱)

پر ډول همکاري نه چمتو دی

سره هر ډول همکاري نه چمتو دی
په دغه تېلفوني اړيکه کې څرگنده کړه چې
د جمهوررييس د لورې له مراسمو وروسته
ب فرصت کې هغه هېواد ته سفر وکړي
د ايران منتخب جمهوررييس ډاکتر حسن
دي په ترڅ کې چې د افغانستان
د لېکمرغی او برياليتوب هيله وکړه، د
دوررييس له تېلفوني اړيکې څخه مننه وکړه
د کورني څخه يې وغوښتل چې
وکړي

Ketabton.com

وزيران او د نورو اړوندو ادارو چارواکي دې وونو ستونزې او غوښتنې په هر اړخيز ډول وڅېړي

أحمد زاده، مولوي نظر محمد، مولوي
عبدالمين او د هلمند بناروال محمد
فاضل صافي د نورو په استازيتوب
خبرې وکړې او د ارزښتداب پر سيند د
اوبو د دوو بندونو، (مخ ۸)

کړې هېواد ورځپاڼې ته د جمهوري
رياست د رسيو له دفتره په را استول
شوي خبر کې زياته شوې، چې په
دغې کتنه کې چې پرون غرمه په اړک
کې ترسره شوه، مولوي محمد نسيم

د پوځي عملياتو او مسووليتونو د پر غاړه اخيستو لپاره د کورنيو ځواکونو وړتياوې سر مقاله

کورنيو ځواکونو په ټول افغانستان کې په رسمي ډول د پوځي عملياتو مشري د پوځي ځواکونو په لاس کې پر غاړه واخيسته. دا له پلان سره سم د هغې زمينې پوره کول دي، چې څه موده وړاندې د افغانستان د اسلامي جمهوريت د جمهور رييس حامد کرزي په مشرۍ افغان پلاوي امریکا ته د سفر پر مهال د امریکا له ولسمشر بارک اوباما او د ناپو له سرمنشي راسموسن سره د کتو پر مهال کړې وه. پرو په کابل کې له بهرنيو ځواکونو څخه کورنيو ځواکونو ته د پوځي عملياتو د مشري د سپارلو او د امنيتي مسووليتونو د لېږد د پلټنې لپاره ځانگړي مراسم جوړ شوي وو، چې په کې د حامد کرزي او د افغان لور پوځو چارواکو ترڅنگ د ناپو عمومي سرمنشي اندرس فوگ راسموسن هم گډون کړی و. دا د افغانستان په تاريخ کې مهم پرو دی، چې پيل شو. له دې سره کورني ځواکونه نور هم تر دغه مسووليت لاندې راغلل او د تاريخ په ډېرو حساسو شېو کې هغوی دې ملي دندې ته اوږه ورکړه. دا په داسې حال کې ده، چې له هېواده د بهرنيو ځواکونو د وتلو لپاره روانه ده او د نارضي دسيسانو په لاسونو په ښکاره توگه لاسوه او جگړو زور اخيستی. پاکستان په ښکاره توگه خپل جگپالې افغانستان ته پر حکومت د فشار او د خپلو موخو د ترسره کولو لپاره را استولي او پر سويلي سيمو يې حماوي بریدونه جاري ساتلي دي. افغان ځواکونو ته د امنيتي مسووليتونو د لېږد پلټنې پيل شوې، چې په بشپړه توگه سره به يې د هېواد امنيتي چارې افغان لوري ته وسپارل شي. تر اوسه کورنيو ځواکونو په پوره سرانه او ملي جوړ شوي د لېږد څلور واړو پرواونه نه اوږه ورکړي او په هغو سيمو کې چې دا پرواونه بشپړ شوي، امنيت د واک وړ دی، خو بيا هم کورني ځواکونه د دسيسانو د لاسوهې او د هغوی د مخامخ جگړې د مخنيوي لپاره بايد د نښه زمايي له غوښتنو سره سم پياوړې وای، سره له دې، چې په دې اړه د نړۍ گڼو هېوادونو له افغانستان سره د مرسو زمينې کړې او د ناپو مشر راسموسن پرون يوځل بيا دا زمينې نازه کړې، چې له افغانستان سره به درېږي او د کورنيو ځواکونو د پياوړتيا لپاره به دوايمداره ساتي، خو لا هم کورني ځواکونه د لرې وپلټونکي موخې وسلي، د هوايي مداخلې لپاره پياوړې الوتکې او نور اړين جگړه ييز تجهيزات نه لري، دا چې په مخامخ جگړه کې د سيمې کورنيو ځواکونو نه شي ښکېلای، دا هغه ملي اسلامي او د وطن پالنې لوړه روحیه ده، چې د کورنيو ځواکونو په څېه کې اخيل شوې، خو د نښه زمايي جگړه پر پياوړې روحې نه، بلکې په پر مخ تللو وسلو او جنگي تجهيزاتو کتل کېږي، له همدې امله د کورنيو ځواکونو د پياوړتيا سره اړتيا ده. جمهوري رييس د همدغې اړتيا د پوره کېدو په هيله له نړيوالې ټولې ښوونې وگرځه، چې د سيمې شرايطو نه به پام سره دې د افغان ځواکونو د پياوړتيا او تجهيز لپاره مرستې وکړي او ناپو او نور عرسنه کوونکي هېوادونه دې د افغانستان پوځ له هوايي او منځني پلوه پر پياوړې پوځ بدل کړي که داسې ونه شي، نو افغان به له سختو ستونزو سره لاس او تړيوان وي، ځکه د امریکا په مشرۍ ناپو په گاونډي د ترهگرۍ مخنيوي ونه کړ او پر هغو گروپونو او حکومتونو يې فشار رانه وړی، چې ترهگر پالنې، زور يې او يا يې پر مهمو موخو د بریدونو لپاره گوماري. دا چې د نړيوالو ځواکونو شمېره د مهال وېش له مخې کمېږي، نو بايد ځای يې کورني ځواکونه په داسې حال کې ډک کړای شي، چې پر منځني وسلې او پياوړې هوايي ځواکونو لپاره د پياوړتيا لپاره د اقتصادي پرمختگ او پر ځان پياوړتيا هم د افغان حکومت لويه او ځېنه نه شوونکې دنده ده، چې بايد په کم وخت کې يې تر سره کړي.

له قبایلي مشرانو سره د ترهگرۍ او اورپکۍ د مخنيوي پر سر د خبرو اړتيا

هېواد الله نوري

په هېڅ توگه هم افغانانو نه دی منلی، بلکې د پښو شويو سيمو د تر لاسه کولو لپاره يې گټې ترېانې هم ورکړې او دا هڅې اوس هم روانې دي. دا چې اوس پر بله شوې سيمه د نوي رامنځته شوي کلاب هېواد، پاکستان، واکمني ده. نو انگرېزان يې تر شا ولاړ دي او د پخوانيو پلانونو له مخې د افغانو د سرسپړې وژنې، د پوهې او پرمختگ مخنيوي يې کوي او په کور د نه يې افغانان سره په جگړه کې را ښکېل ساتي دي. دې ته په کتو سره د پاکستان لاسوهني ښکاره دي، نه پښې د ډېورنډ کرښې دواړه شپارې اوس د نازيخي دسيسانو په لاسونو تر سخت لاورين لاندې دی. په دغو سيمو کې ترهگرۍ او اورپکۍ پالل کېږي او لومړی د افغانانو د وژنې لپاره گمارل کېږي او بيا په سيمه او نړۍ کې نورې موخې هم د همدې ترهگرۍ او اورپکۍ پر مټ تر لاسه کړي او د خپل وحدت لپاره لاس په کار شي. غوره دا ده، چې افغان حکومت د ډېورنډ کرښې پورې غاړې نه له پرتو افغانانو سره غوندې دوايمداره وساتي او په پای کې داسې حل لاره را وپيې، چې دا سيمه له بهرنيو پوځونو لرغولې شي، له دې پرته نورې لارې چارې ځکه ناسمې دي، چې نړيواله ټولنه د افغانانو ښکېرې نه شوای او په يوه بله پلمه مو تر پيې

شې او په دې سيمو کې له مېشتو وسله والو طالبانو سره د امریکا په گډوډو خبرې اترې پيل شي، خو اڅکزي وويل، چې د خبرو اترو له پيلېدو سره سم دې امریکا په قبایلي سيمو کې يې پلونه پرېدولې بند کړي. امریکا خو لېوې نه ده، چې پر قبایلي سيمو پر يې پلونه پرېدولو سلگونه زره وال گټې کوي، دا يو حقيقت دی چې هغه وسله وال شتون نري. په هر حال په افغانستان او له ډېورنډ کرښې پورې سر د پاکستان د ناوړو موخو لپاره روانه جگړه او لاسوهني څه يوې مسئله نه ده، بلکې لومړی د افغانستان د پراخېدو لپاره د اوولسمې پېړۍ په پای کې انگرېزانو پلانونه پر لاره واچول. سياسي افغانان د القسې پېړۍ د پای په څو لسيزو کې پر پلانونو لور سره وويل، خو ځکه، چې په ۱۹۷۷ زېږيز کال د انگرېزانو د عرضانه هلو ځلو په ترڅ کې يو کلاب هېواد پاکستان رامنځته شو، خو خپلې لاسوهني يې بلخ په بڼه نه، بلکې د پاکستان پر مټ په افغانستان کې تر لاسه کړې وې. داسې عيادتې سرچينې نه لري، چې پرې بساوي، خو د پردېو هېوادونو د لاندې کولو په صورت کې مالي تر لاسه کوي او د دې لپاره يې د خپلې امپراتورۍ د پراختيا هلي ځلې پيل کړې او دا چې هندوستان تر اوولسمې پېړۍ پورې گټې

دا چې د پښتونخوا د قومي نسل گوند مشر محمود خان اڅکزی او نور مشران او سيمون وایې چې پاکستان په ښکاره د افغانستان په چارو کې لاسوهنه کوي، د قومي گوند مشر محمود خان اڅکزی په اسلام آباد کې د بلوچستان د وروستيو لاسوهنيو په اړه د ملي شورا ځانگړې شوراې ته ويلي، چې د لاسوهنيو په اړه کې پر امنيتي ارگانونو ده. پاکستان د افغانستان په چارو کې لاسوهنه کوي، اسانه به اېستل اباد کې اسلام اباد نه څېړنه د پوځ مرکز نه لېږدې ووزل شو، اوس يو مخ خړ کړ او په قبایلي سيمو کې مو وسله والو ته پناه ورکړې، چې دې ټولو په لپاره کچه پاکستان منزوي کړی دی. د نوموړي په وينا، ټوله نړۍ د پاکستان دسيسه شوې او د نړيوالو ډېری اندوازي او تورونه هم ثابت شوي دي. د پاکستان امنيتي او استخباراتي ادارې د نويو پياوړې دي چې له څېرو او يو څخه سته پيدا کولی شي، خو په کومه کې امنيت نه شي ټينگولی. د هغه په وينا، پخواني پوځي چارواکي کړيل امام اعتراف کړی و، چې ۹۰ زره کسانو ته يې په بېلابېلو برخو کې پوځي روزنه ورکړې، چې له حکومت سره يې هېڅ اسناد نشته هغه غوښتنه وکړه، چې له قبایلي سيمو څخه دې پوځ و اېستل

د دښمنانو و حشيانه بریدونه افغانان دخپل هېواد د پرمختگ له کلک هوډه نه شي اړولی

قرار شينواری

پاکستان د هېواد په خوښه جوړ شې او د هېواد د شومو موخو ښکارښې غور له پاکستان سره تل يې اړيکې غوښتي دي، خو له ډېره موده سره استخباراتي او پوځي شکو يې په ښکېلونو کې هېڅ نه دی کړی او د خپلې ناوړه موده مخې پياوړې سرسپړې دي. دواړو لورونو ترمنځ د اړيکو فعال څړه پېره کړې ده او په خپلو يې شرمه لاس وهنو او لسونو سره يې د جگړې او لاره کړې دي. تمه ده چې پاکستان د ۲۰۱۴ زېږيز کال تر پايه پورې نه دغه وخت څخه به گټې اخيستو سره ددغو دواړو گاونډيو هېوادونو ترمنځ د اړيکو د نه والي له پاره زمينه برابره کړي او نواړه هېواتونه په گډه د ترهگرانو د بشردستر او کلک دښمن پر ضد دگډې مبارزې له پاره په کلکه خپلې مخې راپېوهې، ځانې يې ټينگې کړي او د ترهگرو مشران او نور ډېر خطرناک اورپکي او ترورستان چې پاکستان استخباراتي او پوځيانو ترخپلې لمنې لاندې پټ کړي دي، د اسانه بن لادن په څېر له وخت سره مخ کړي او له منځه يې یوسي، نو هغه به د افغانستان او پاکستان په گډوډو

استخباراتي او پوځي بسټونو او ادارو څخه شکايت لري چې له مذهب څخه د ناوړه گټې اخيستې له لارې يې د افغانستان په بې لياقه کولو يې را اخيستی ده چې له پاکستان به خپله د نودلارۍ او بنسټوالي په نومه کې اېستې او ښکېل شوي دي. له ځانگړو گولجکي بریدونو، بمسې چاڼولو او داسې نورو زړه دروونکو پېښو سره يې مخ کړی دی د پاکستان مغربي او شمالي برخې استخباراتي کړۍ شواړې چې افغانستان يې تل تر لاس لاندې وي. وپې لوبوي، تر زانو ناوړونو او ناخوالو لامل يې نه دي لارې يې دېنه اړ کړې چې پر افغانانو د ډېورنډ تپل شوي منځونه او کرښه کرښه د افغان ولس پر زړه دوخت د انگرېزانو د استعمار د خنجر نور داغ پر افغانانو په وپيښې خو د پاکستان ددغو مغرضو کړيو دغه تش خوښه او خيالونه به هېڅکله رسنيانه شي او د افغانو لاسخې سيمې به پر مخ زغرده يې وويل د افغانستان خلک د پاکستان له ځنگو کې نه دي، بلکې دغه هېواد نه ورته کړي چې د افغانستان پېرني سياست د

دافغان دښمنو هېواتونو او دسيسه ييزو اوپوځيو استخباراتي اوپوځيو ښکېونه لسونو، هڅونو، مالي ملاتړ او تېلېفوني سره به دهمو يړودل شوي اجبران اولاس په نه نوکران هېڅکله ونه شي کړای چې په خپلو دښمنو او پوځيو بریدونو، بمسې چاڼونو او نورو اسلامي ضد، انساني ضد

مساعي برای افغانی شدن مصالحه اعزامی

طالبان از زندان های گوانتانامو، بگرام و پاکستان و آزادی صدور ویزه و مسافرت و سولت های قابل شولند. چنانکه تصویر دفتر طالبان در قطر، آزادی تعدادی از طالبان از زندان های افغانستان و پاکستان و دادن اجازه رفتن و آمد به هیئت های آنها از دستاوردهای همان گفتگو ها بود. علی رغم دادن سولت فوق الذکر به طالبان، تا حال کدام پیشرفتی در مذاکرات صلح بین دو طرف صورت نگرفته و کامکان هر دو طرف به پیش شرط های خویش تأکید می کنند. دولت افغانستان بر افغانی بودن پروسه صلح تأکید دارد و هدف آن اینست که رهبری پروسه صلح کاملاً در دست شورای صلح باشد. خارجی ها در این پروسه دخالت نکند بلکه رفتن آنها باید فقط زمینه سازی و ادار ساختن طالبان و حل مسایلی آنها به مداره و تدارکات ضروریات و نیازمندی های پروسه باشد. ویلی از سوی دیگر طالبان با نادیده گرفتن نقش دولت افغانستان در پروسه صلح، بر اشتراک ایالات متحده امریکا در گفتگو تأکید دارند. و این اختلاف نظر هاربرسکاتریم گفتگو، موجب گردیده که با گذشت چهار سال از آغاز این پروسه تا هنوز کام چاشنی در جهت اماده صلح بر نداشتند. نشود رییس جمهور افغانستان اخیراً گفت برخلاف اراده صلحجویانه ما، بعضی از کشور های خارجی از پروسه صلح می خواهند که به جهت وسیله برای رسیدن به اهداف خودشان استفاده کنند، ما این تلاش ها را با دقت و احتیاط دنبال می کنیم اگر خارجی ها به خواست ما حرکت نکنند و ممانع ما را بحدی اهداف خودشان کردند، برآضورت نوبت ها را افغانی و به منظور دستان تصمیم خواهیم گرفت از این اظهارات رئیس جمهور به صراحت میداست که اختلاف نظر در جهت راه اندازی پروسه صلح و ساختن مکتبیزم آن بین هره طرف هنوز با برجامت خواهد افتاد.

د افغانستان وسله وال ځواکونه د ولس له پراخ او ټينگ ملاتړ څخه برخمن دي

آبرون

ډېرې هلې ځلې کوي چې د افغانستان پياوړي ځواکونه کمزوري ونشي او د خپلو گونډيو غلجکي بریدونه داسې څرگند کړي چې گواکې ډېر پياوړي بوليوسو د خاصې قطعي موظفونو په جلال آباد ښار او پنجشېر کې په خپل چټک ښکېلونو سره تانه کړه چې په هماغو لومړنيو ښېو کې دښمنان د تحریک د شېدولو توان لري چې دا د بوليوسو د ملاتړ

اوس افغانستان له پوځي پلوه په سيمه کې د يو کلک سنگر په توگه خپل حيثيت لري د افغانستان ځواکونه لکه ملي اردو، ملي پوليس او نور امنيتي ځواکونه د کليې او کمې پياوړتيا له امله ډېر ځواکمن دي چې کولای شي په ډېره لنډه موده کې دښمن هر ډول هڅه ښه کړي په څو نورو عملياتو کې مور ولیدل چې افغان امنيتي ځواکونو له دښمنانو څخه لارې گودرې ورکړې کړې چې ښه مثال يې د گوشتي ولسوالي لسته ده افغان امنيتي ځواکونو وکړای شول چې د افغانستان پر خاوره بهرنيو برغلگرو ته غاښ ماتوونکي خواب ورکړي دغه راز څه موده وړاندې د افغانستان د اسلامي جمهوريت د کورنيو چارو وزير او ددغه وزارت يو شمېر جگ کورنيو جنرالانو د بوليوسو د گوماندو ۲۲۲ خاصه قطعه وکتله او ددغې قطعي هغه ټول مسولين يې وستایل چې د روان کال د شبرگولي د مياشتې په درېيمه نېټه به مړانې او متانت سره د وسله والو برغلگرو په وړاندې ودرېدل او مبارزه يې وکړه او پرې يې نه بولدل چې ترورستان خپلو

دې حال دا چې د غلجکيو بریدونو او د منظمو او روزل شويو ځواکونو ترمنځ عمليات ډېر توير لري د افغانستان د سولې او لبات دښمنان زيار پياوړې به ځان مرگو بریدونو او د سړک پر غاړه د ماین په اېښودلو سره خان پياوړی ونشي حال دا چې دا هېڅکله حقيقت نه لري او دا کار له يو منظم ځواک سره پرته کېدای نه شي بله مهاله چې افغان ځواکونه يې له ماتېدونکي کړي هغه نه خپل هېواد سره د افغانانو مينه ده دا مينه د هر افغان په وینه کې ځای لري دا د اوس نه ملا وپري، خو خپلې

دې حال دا چې د غلجکيو بریدونو او د منظمو او روزل شويو ځواکونو ترمنځ عمليات ډېر توير لري د افغانستان د سولې او لبات دښمنان زيار پياوړې به ځان مرگو بریدونو او د سړک پر غاړه د ماین په اېښودلو سره خان پياوړی ونشي حال دا چې دا هېڅکله حقيقت نه لري او دا کار له يو منظم ځواک سره پرته کېدای نه شي بله مهاله چې افغان ځواکونه يې له ماتېدونکي کړي هغه نه خپل هېواد سره د افغانانو مينه ده دا مينه د هر افغان په وینه کې ځای لري دا د اوس نه ملا وپري، خو خپلې

په کندهار کې د لسمانيا ناروغۍ پېښې زياتې شوي دي

عبداللته کندهارې

د کندهار د عامې روغتيا مسولين وايي چې په دغه ولايت کې د لسمانيا ناروغۍ پېښې زياتې شوي، خو ملاريا بيا کمه شوې ده په کندهار کې د ملاريا او لسمانيا د ناروغيو د کنترول مسوول ډاکتر عبدالشکور نصرت د ملاريا د مخنيوي د ورځني په لمانځنويده کې وويل، په دغه ولايت کې پردي لس زره کسان معاینه شوي چې ۲۵۳ کسان په شديدې او عادي ملاريا ناروغيو اخته و ديادي سرچينې د څرگندونو له مخې په ملاريا اخته ناروغانو درملنه په وړيا توگه شوي ده دغو کسانو ته مو په درملو لږې پشه څانگې هم ورکړي، نوموړی وايي پر دي

د دې لپاره چې کوچيان د نوبانو په څنگ کې د فدر ژوند وکړي، بيلوبلو اجتماعي مسروفيټونو لپاره اپټارې کوچيان داسې فرسونو ته اړتيا لري چې د دوی د عمرو او مونځونو سره مناسب دوستی او ملگرتيا وي وکړای شي، د خلکو د حقوقو برلاند وکړي، په اجتماع کې خپل محويت حس کړي، نه پورې سره د دوستۍ فېرټ په ځان کې وگوري او زود په نولو ضروري چارو کې د دې چارو د اجرکولو او سره رسونو له عهدي څخه وولنايي شي د پلرونو په حسنه مور کې د قدرت او سپک شته چې له خپلو کوچيانو سره په ژوندانه کې به زړه پورې مرسته وکړي او داسې چارو سره رسولو اندام وکړي چې کوچيان زموږ د تفيد او بېسو په واسطه به اجتماعي ژوند کې به سسه لار روان شي کور کوچني نه د اجتماعي ژوندانه لومړنی سوونځی دی چې په کوچني کې دوام تر وټي اغېره پرېدی او د عمر تر پايه پورې ترې نه ځي هغه کوچيان چې په کورې ژوند کې په زړه پورې مسروفيټونه او پوهې حاصلې کړي او په کاله کې د مور او پلار په خوږه مينه ماږه وی داسې کوچيان ژوندانه او پوهې ته په سره سرگه گوري او کوم کوچيان چې له دغه پورته

فعاليت کوي او بيا وروسته د بدن پر ډباندي حصه بنکاره څانگې وپللي دي زموږ له خوا کنترول د دغه مسوول به حربه د نول هېواد په کچه د حاشوي کالداي ۲۵ پېښې ثبت شوي چې له دغې ډلې ۱۷ يې په کندهار کې دي دا په داسې حال کې ده چې د عامې روغتيا وزارت د معلوماتو له مخې له ۲۰۰۰ تر ۲۰۱۰ ميلادي کاله پورې په هېواد کې د ملاريا په پيسو کې ۲۶ په سلو کې کموالي راعلي

سريره بې په کندهار بار او وټوالیو کې هم ۳۳۹۱۵ پشه څانگې وپللي دي زموږ له خوا کنترول د دغه مسوول به حربه ده او تر راتلونکو دريو کلونو پورې به څلور مليونه پشه څانگې د ملاريا او لسمانيا د ناروغيو تر گواښ لاندې سيمو ته ورکړل شي د ډاکتر عبدالشکور نصرت د کندهار بنار تر څنگ ډنډ، دامان، پنجوايي او ژړی ولسوالی د ملاريا او لسمانيا تر گواښ لاندې سيمې وگڼلې (مور په هغو سيمو کې چې د ملاريا او

روغتيا او ژوند ټولنيز روح له کوره پيل کېږي

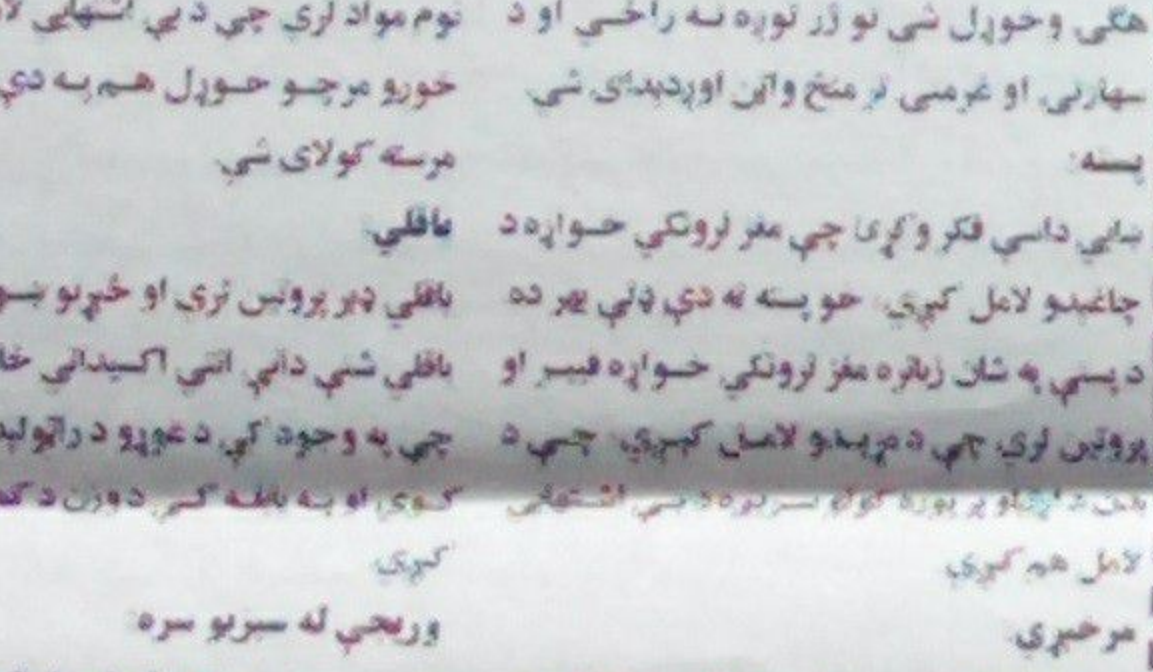
د دې لپاره چې کوچيان د نوبانو په څنگ کې د فدر ژوند وکړي، بيلوبلو اجتماعي مسروفيټونو لپاره اپټارې کوچيان داسې فرسونو ته اړتيا لري چې د دوی د عمرو او مونځونو سره مناسب دوستی او ملگرتيا وي وکړای شي، د خلکو د حقوقو برلاند وکړي، په اجتماع کې خپل محويت حس کړي، نه پورې سره د دوستۍ فېرټ په ځان کې وگوري او زود په نولو ضروري چارو کې د دې چارو د اجرکولو او سره رسونو له عهدي څخه وولنايي شي د پلرونو په حسنه مور کې د قدرت او سپک شته چې له خپلو کوچيانو سره په ژوندانه کې به زړه پورې مرسته وکړي او داسې چارو سره رسولو اندام وکړي چې کوچيان زموږ د تفيد او بېسو په واسطه به اجتماعي ژوند کې به سسه لار روان شي کور کوچني نه د اجتماعي ژوندانه لومړنی سوونځی دی چې په کوچني کې دوام تر وټي اغېره پرېدی او د عمر تر پايه پورې ترې نه ځي هغه کوچيان چې په کورې ژوند کې په زړه پورې مسروفيټونه او پوهې حاصلې کړي او په کاله کې د مور او پلار په خوږه مينه ماږه وی داسې کوچيان ژوندانه او پوهې ته په سره سرگه گوري او کوم کوچيان چې له دغه پورته

یاد شوی همت به یې برخي او محروم وی د ژوندانه د پرمخ بېولو قدرت اوتوان په ځان کې نه گوري او اجتماع نه په کرکه گوري هغه کوچيان چې په ناسي کورونو کې استوگنه کوي چې له پورو کورونو سره دوستۍ او اړیکه لري ماږه کوچیان چې نورې شي نه ملگرتيا او له دوستۍ څخه حوسد اخلی او د ژوندانه په خوږه پوهې نو وپلای شو چې د کور سلوک د کوچني اجتماعي، ذاتي انکشاف ودي او په ژوندانه کې د کوچني د پېر نه پاتي کسبو او عدم انکشاف سرچينه ده پورتې چې کوچني د نورو گران رده کړي لازمه ده چې لومړی ورته خپل ځان گران وي ځکه د ځان گران او قدر نه ژوندانه او اجتماع سره تعامل دی

د وزن کمولو غوره لارې

د وجود د وزن کمول د زياره کسانو لپاره وچداني، ايماني او انساني وظيفه يی سرته ورسونه او خپل کوچني بې د روښانه راتلونکي په لوري سوق کړ او که مور او پلار خپل کوچني داسې وروري چې هر څه او هر چاته د خپل نفسي نظريه مخې گوري او واقعت ته په کوم ارزښت قابل نه وي نويه دې صورت کې دوي د اجتماع په تعمير کې اوبه، شپړېدې حسنه ايني ده، نو د اجتماع د ودانۍ پلانه يی ډېر ناوړه رسولي دي په کوچني کې تعصب او رخه له دې کبله څرگنديږي چې هرڅه او هر چاته د خپل نفسي او عددي نظره له مخې گوري او دلن الله او سبک او سبک په گڼه او بدې له نظره غورځوي هر څه چې ده نه نه ابي نه يې بولي او هرڅه چې ورته بډايې ندي بولي د تعصب په ساحه اوجملا کې رول شوی کوچني د سو او نلو ميمار خپل نظر او عقي احساس بولي که چېرې کوچني خپل مور او پلار گوري چې، د ځينو کړو او يا ځينو اجتماعي فعاليتونو سره دشمني لري، په کرکه او نفرت ورته گوري، نو دې هم له همدغه کوچنيوت څخه د خپل پلار او مور په پله، کم مټ، په لاشعوري توگه پل ږدي او هغه څه بند بولي چې ده مور او پلار يې بند بولي او هغه څه نه به وي يي چې سو او پلار يې ورته به وي يي له همدې ځای نه په کوچني کې د تعصب او رختي زړي شين کېږي او وده کوي، تر دې چې په پای کې دغه تعصب او رخه تر پزه او طبيعت وگرځي که بيا وروسته په حقيقت پوه هم شي، خو له دغه غبرگي صفت څخه ځان شکول ورته ډېر گران او سخت وي د مور او پلار د لاسه ځي، کوچنيان له حقيقت او واقعت سره د اثنائي په ساحه اوجملا کې وروري او هر څه او هر اجتماعي فعاليت ورته واکې، لکه څنگه چې وي هم هسي يې ورزي او د واقعت يي حس نه کې کلک وروري تر څو وکړې شي چې واقعي نه او بد نرک کړای شي او په شخصي او اجتماعي ژوندانه کې شست او گوروږ و ونويي

مرخړي د غوسې پر ځای خوندور او لږ کالوري، لرونکي خواږه دی، چې کولای شي د وزن پر کمولو يې اغيزې ولري

نوم موادي لري چې د بې استهلي لامل کېږي، خوړو مروجو خوړل هم په دې برخه کې مرسته کولای شي. مافلي جانبدار لامل کېږي، خو په دې ډلې نه ده دېسي په شان زياتره موز لرونکي خواږه وېر او پروسې لري چې د څېړنو لامل کېږي، چې په وجود کې د غوړو د راتلونکو مخنيوي کوي، او په بله کيسه د وزن د کمولو لامل کېږي ورته یې له سږيو سره ځيني سږی لکه کاهو او کرم په خپل خوښت کې ډېر لږيږي مواد لري چې د ورسره د اصلي کالوري د مخنيوي لامل کېږي چې په خوړلو سره يې دوريجو ځای نسي او تر ډېره د پيرت احساس کېږي څينو بيولي که چېرې څوک د ورځي نه ورسره سره سږی، خوړی نو په ملباني کې يې اشتهاکه وي او لږ خواږه خوړي

سرطان د مارغو سکتې او ترافیکي او نوري حادثې د مرگولو ډیرې فيصدي لاملېږي يعنې اکثره مرگونه د دې سببونو څخه رامنځ ته کېږي په ځوانانو کې يعنې له ۱۵ کلني څخه نولي بيا تر ۲۲ کلني پورې عمر لرونکو کې د مرگولو اکثره سببونه بيا رحمسي کيدل دي، وژل کيدل دی، ځان وژنه او سرطانونه دي موقوع ژوند د سوه هيواد څخه تر بل هيواد پورې توپير لري د مثال په ډول يو څوک چې د امريکا په متحده ايالاتو کې په کال ۱۹۹۹ کې زېږېدلی، د هغه متوقع ژوند ۷۵ کاله و څو په ايټوليا کې چې څوک پر همدې وخت زېږېدلی متوقع ژوند يې ۸۱ کاله و د دې سبب د امکاناتو په تغير کې دی، روغتيايي خدمتونو له لاسرسۍ، روغتيايي تعليم، معالجت يعنې د مريميو او د کامل صحت لورې له خپل وجود څخه، او د ژوند په مياشتو کې توپير هم د دې سبب گرځي چې د متوقع ژوند کلونه زيات يا کم شي

د ژوند روغتيايي طريقه مرگ ځنډوي

فعاليت نه څنگه زهينه ساده کړی، د خلکو سره څنگه و اوښړی او د خپل رواني سخت نه باره کومي برخې په پام کې ونسي او د خلکو سره هم نه وضعت وکړی دا کار فکر او مالوماتو ته اړتيا لري چې هر څوک بايد ورته پام وکړي او يا دا شيان يې د روغتيا د اغېزمنولو سبب نه شي کوي چې دا په خپل وار سره د انسان روغتيا باندې څه اغېز کولی شي د سخت دوام د يوه چارې او گراف سره بيانولی شو چې يو فعاليت، حرکت يا دوره راته بيان کړي به مجموع کې صحت او مرگ په بوه ويکتور کې راولي چې يوه سر نه يې يو وي نول سر نه يې بل، نو په داسې بوه وکتور کې د يې نور څه حرکت د کامل صحت په لور حرکت دی او چېرې څه يا مريضی او بلاخره مرگ دی چې يو څوک لومړی د صحت په نړيو برخو کې د مشکلاتو سره مخ او يا له دنيا سترگې پټوي

مخلفې ډلسې متاعله کېږي دي، دوی داسې فکتورونه موندلي چې هغه د خلکو پر روغتيا، خوښالۍ او اوږد ژوند کولو مستقيم تاثير کوي، هغه خلک چې په منظم ډول دا اووه عملونه اجرا کوي دوی يې روغتيا لرونکي او د اوږد عمر کوونکي ياد شوي دي، دغو اووه عملونو ته د به ژوند فکتورونه وايي دا عملونه تکراري دي يعنې هغه عادتونه دي چې يو څوک بايد هميشه ورته پام وکړي او خپل ژوند ورسره عمار کړي چې بيا يې د روغتيا د حاصلېدو سبب گرځي هغه دا دي هر شپه له اوو تر اته ساعتونو خوب کول

ژباړن جاوېد اوريل

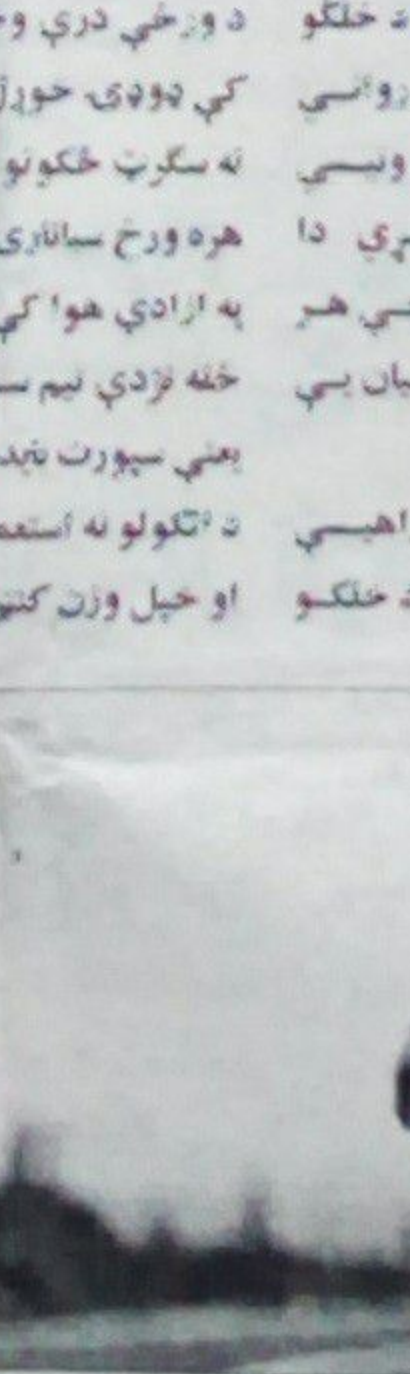
لاسرسۍ او د صحي عادتونه خپلول يعنې که په دې برخو کې پرمختگ ونسي نو سبب گرځي چې يو څوک ډير ژوند وکړي او برعکس که دې ټکو نه پام ونه شي او يا به نظر کې ونه نيول شي د خلکو متوقع ژوند به کم ټاکل کېږي د امريکا په متحده ايالاتو کې متوقع ژوند نسبت شمې ږي، نه، تقريبا دوه چنده شوی دی، په نول سوه نولويه ميلادي کال کې د هر وگړي متوقع ژوند ۷۹ کاله

خوشاله ژوند

د خوږه و څو په ۱۹۸۹ ميلادي کال کې دا اندازه ډيره لوړه شوه يعنې ۷۵ کلونو ته متوقع عمر ورسيد، متوقع ژوند د ۱۹۵۰ ميلادي کال را دېخوا د پنځو په برخه کې، ۹ کاله او د سپړو په برخه کې، ۸ کاله زيات شوی دی د يوې پيړۍ په تيريدو سره وژونکي ناروغي لکه نولوا سينه وغل، راکام، توپرکولوز او نورې ټولې ساري ناروغي، ډيرې را کمې شوي دي څنگه چې ژوند به ژوند کولو فکتورونو بيا عادتونو ته زياته توجه شوې ده خو اوښ د مرگ نوي سببونه پيدا شوي دي، داسې چې د امريکا په متحده ايالاتو کې د زده ناروغي،

د روغتيا له پاره دا صحي عادتونه خپلول هر چا له پاره ډير ضروري دي او هر څوک چې دغو ټکو ته پاملرنه هميشه وکړي نو کلونه کلونه ژوند به يې اضافه شي او که چيرې يو څوک ورته پام نه کوي نو کلونه کلونه ژوند يې ور کمولی شي

د روغتيا پاره دا صحې عادتونه خپلول هر چا له پاره ډير ضروري دي او هر څوک چې دغو ټکو ته پاملرنه هميشه وکړي نو کلونه کلونه ژوند به يې اضافه شي او که چيرې يو څوک ورته پام نه کوي نو کلونه کلونه ژوند يې ور کمولی شي

حقيقت خورشيد (کتاب تحقيقاتي در مورد افغانستان از چاپ برآمد)

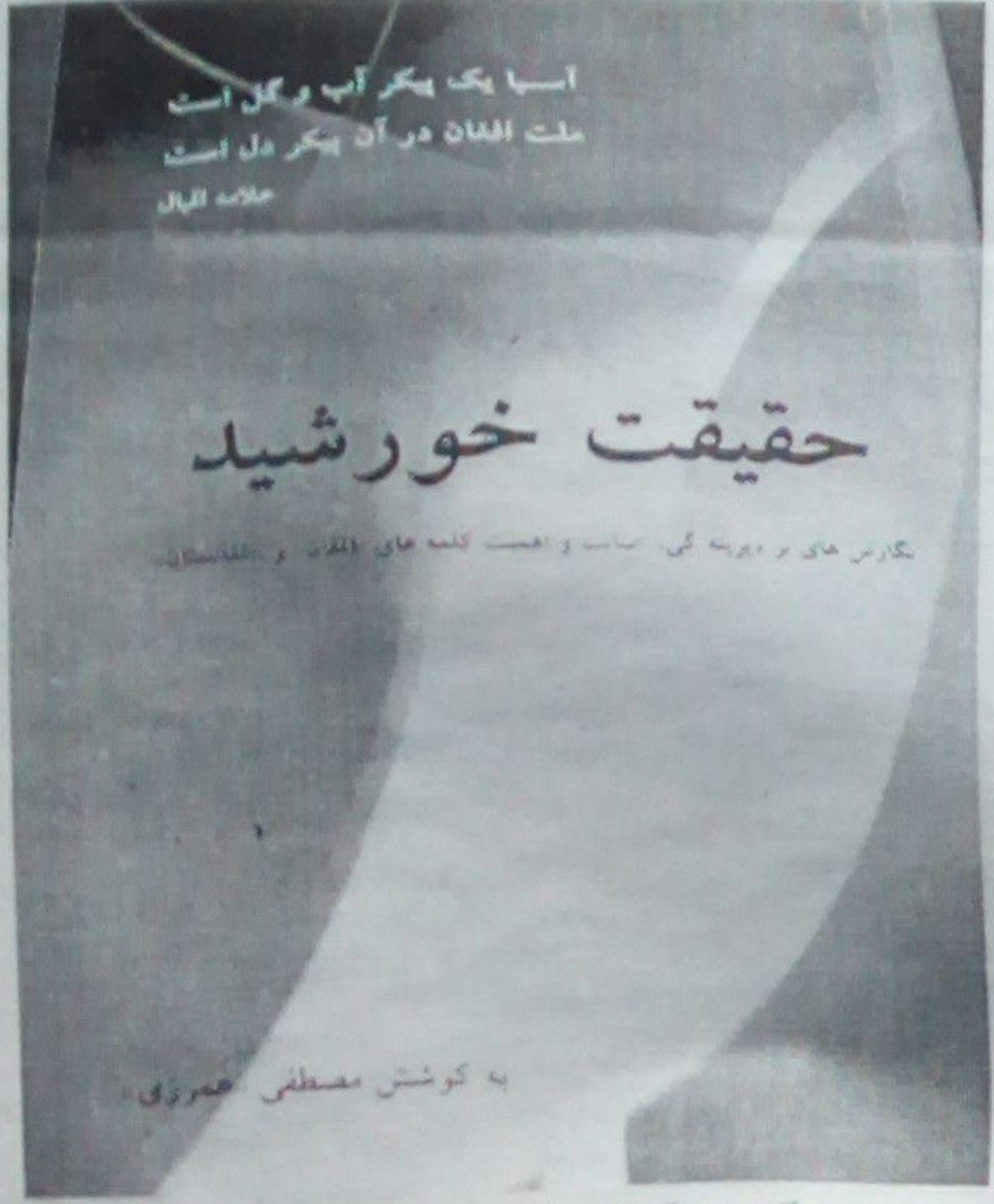
حيات الله حليم

دانشمند فاضل عبد الحی حلیسی وازه افغانستان سابقه هفده صد ساله را دارا میباشد ولیز در اسناد و مدارکی بجای مانده از عصر قبل از اسلام ، نه سند ایرانی هندی وچینی در مورد وازه افغان موجود است که مکرر در متون

زیرا او مینویسد : « این مردم افغانان را تحت نام ایوکیان ، آویکان بسیار با ایمان ودرستکار و بلند همت توصیف کرده است در واقع این وازه افغانان ، ریشه بسیار کهن تاریخی داشته وحتی پیش از اسلام ، درآثار کهنی چون مهابهاراتای هندوان و آثار چینایان ، به صورت ایگانه و ایوکیان ، ذکر

آسیا یک پیکر آب وگل است ملت افغان درآن پیکردل است درسلسله نثر کتاب های مفید و سود مند درین اواخر کتابی بنام «حقیقت خورشید» که دران راجع به کلمه افغان و افغانستان توسط عده از دانشمندان کشور مقالات به ریشه تحریرآمده که خیلی ها سودمند بوده وکتاب مذکور به کوشش و اهتمام مصطفی عمرزی شرف چاپ یافته است

در کتاب تحقيقاتی حقیقت خورشيد نام وچگونگی تاریخی افغانستان به اساس روایات معتبر تاریخی مانند خورشيد ثابت گردیده وکتایبست که باینجا مورد توجه اهل ادب و علي الخصوص کسانی که به تاریخ کشور و جهان علاقمند هستند قرار گرفت زیرا مقالات منتشره کتاب طوری که قبلا اشاره شد از یک سو مبني بر دیرینه بودن کلمه افغان و افغانستان میباشد و ارحانب دیگر محتویات کتاب پاسخ می است به آننده فرسندان ؟؟ کشور که میخواهند به بهانه های این و آن نام کنونی کشور عزیز ما را تغییر دهد

شده است به گفته ی گریگوریان ، برای بار اول ، به کلمه افغان ، در قرن ششم میلادی ، وراها میبیرا ، varahamihira منجم هندی در کتاب خود برهام سام میتا - Brhatssamhita به شکل اواغانا Avagana اشاره کرده است : ازینرو میتوان گفت که کلمه افغان یک کلمه بسیار قدیمی و دیرینه میا شد و تحقیقی در مورد نام افغانستان که ازطرف بعضی از مورخین که ذهن و طرز تفکر شان از چشمه اجسی ها سیراب میگردد و میخواهند که فرهنگ اجسی را داخل ترمینالوژی کشور ما نمایند ، گفته میشود که این نام یک نام جدید میباشد که سابقه تاریخی ندارد در حالیکه نظر به گفته منلی دی ، چې نه سرو اوسپینو زرو دیر ارزیت نری دده دسو ملی ، برمی اوپولنیرو ادبی گنلانو ته به خیر شو ، خه سه گنونه اوسیرعی بی رانه کېدی اوغویچه کړې دي په مینه به دلې ورته خای ورکړو خه ښې بی په ادبی ادارانه انخور کړې دي او وایی ستا په اوریل مې قسم کړی چې هیرمې نه کړې غوندونه دي هیرومه دچیمب کمیس دی مبارکت شه دباندې مه خه چې اورونه لگوبینه امله ترخنگ روپی ترغاره په نام ولاړه مخامخ مزه کوبینه په مینه دي ستا قسم وي چې گری واخلې مخ راواړوه مینه زږی مې شوخوسترگو شوخ کی خکه مې خوب دماخوستنه نه ددوو مینو ترمنځ لاری بندونه لن مې نه باد سره جنگ وکی چې زما دیار پر زلفومه وه لاسونه علاقه دار دگرخوماردی حاکم لرم دی ، حکمران لېوه ته جنگ پرمیدان دی پیمانله خوانان خمه

لکلیکي پانگه

شرد سپاي

بلبلان بلبلان وايي تل دي ودان دا وطن د افغان او يا هم دا چې ښکار کوه چې کار دي وله مې چې واز دي ورک دغه کاروان په کي لوټ کوه چې ښار دي په اوږد بحر کې درخص نابا دا غزل چې وايي چې مې مینه خدای پر نا باندې پیدا کړه ترکه ما په هې ورخ خپله رضا کړه او بل خای وايي په لیمو کي مې مدام عکس گرخی دکنام نور د سترگو مې گلگون شو په ارزو دگل اندام که څه هم په پورتنیو لنډو نڅړنو کي جانی موسی هم شته او په لومړي غزل کې د همس پوري ډېر زغلي ما په ښه وینا داخلي موسی په کي هم غسلي ده ، خو د بحر په حساب يې تر دوهمې غزلې موسی کمزوري ده ، کله ناکله موسی گورو چې د اوږده بحر په غزل کې د لنډ بحر نه موسی شریکېدلي وي ، موه يې عمومی قاعده ځکه نه شو اجسني ، کېدای شي چې په اوږد بحر کې

په شعر کې د موسیقي انځورونه

موسم کې لنډ بحرونه د اوږدو بحرونو په لست شریکېدلي موسیقي لري ، کت مټ د سبب څپو نه ورته وي چې لایموزن لري خود اخلې ، خو که لایموزن نه وي یا ورته همدغه څپې بلا ښکاري ، اوږده بحرونه یا تر ډېر په جانی ، داخلي او معنوي موسیقي ولاړ دي او دا د شاعر په هنري تجربې او په شعر کې د اوږد لاس په لرلو سر کېدلای شي د پښتو ژبې معاصر شاعر پیرمحمد کاروان وايي وطن د اوز په سبب کې لامبی زلمی جنگ خوړلي د کابل جان د نجونو مړي هم ښنگ خوړلي شخ د شهیدې لښلا واحله منحور مخونه دگور جینجو ترې خوندې خونډې لولنگ خوړلي د کاروان صاحب دغه پورني غزل په اوږد بحر کې ویل شوی دي ، که څه هم د کاروان په شعر کې د موسیقي انځورونه تر بل هر شاعر غسلي دي ، خو بیا هم دغه غزل د هغه نه ښول غزل سره پرتله کوو چې په لنډ بحر کې يې ویلي دي سپارو کي دگل

ای وطن !

ای وطن نارام بنام پاک تو مینمایم سرمه جشمان عالم خاک تو شرق وغرب باادا فدایت هم جان من از خدا خواهم تپاهی دشمن سفاک تو خرقه درکندهار است علی اندر مزار شهرة افاق بوده مولوی جام تو در حال دل دین چه الی علی و ف جمل است در کسر راه دانش باز کرد در مصر و هم در شام تو مردخیز است گندهارا و گندهار ای دوستان رفعت اسلام بود ست شهر غزنه نام تو هرات باستان باالم باا و ای دوستان خورشیدتایان جهان بدختی است نام تو بنندی گوه بغمسان اعنلای نام تست باقصر ایض کی دهم سیها و ناک تو تابنده و پاینده خواهم نام تو اندر جهان شهرت عالم شمول است میوه های ناک تو قلب قلب اسیا گاسل مقبول ما راز شکست دشمنان بودست فرجام تو ای وطن گرنوصیف تو صبح وشام گنم کم است کی انا گردد لیب باکنه های جام تو

په خوست کې د سولې مشاعره وشوه

په دې وروستیو کې په خوست کې د سولې په نوم پراخه مشاعره لږسه شوه ، چې په کې د خوست ترڅنگ له یو شمېر نورو ولایتونو هم لښکونو شاعرانو برخه اخیستې وه دغه مشاعره

چې د خوست د وانی عبدالجبار نعیمی په کور کې جوړه شوې وه ، پکې وانی نعیمی په خپلو خبرو کې دغه ډول مشاعرې او راټولېدني گټورې وبللې او غوښته یې وکړه ، چې شاعران باید په خپلو هنري القاطو سره د سولې لپاره ډېر څه وکړي نوموړي رانه کړه ، نه دې مشاعرې یې موخه د خوانانو ترمنځ مینه او پېژندگنوي او دغه راز د سولې په برخه کې د هڅو د لږې یوه برخه وه وروسته

رحیم گل نابل

ولسي ادب يا فولکلور

دې وروستیو کې په خوست کې د سولې په نوم پراخه مشاعره لږسه شوه ، چې په کې د خوست ترڅنگ له یو شمېر نورو ولایتونو هم لښکونو شاعرانو برخه اخیستې وه دغه مشاعره چې د خوست د وانی عبدالجبار نعیمی په کور کې جوړه شوې وه ، پکې وانی نعیمی په خپلو خبرو کې دغه ډول مشاعرې او راټولېدني گټورې وبللې او غوښته یې وکړه ، چې شاعران باید په خپلو هنري القاطو سره د سولې لپاره ډېر څه وکړي نوموړي رانه کړه ، نه دې مشاعرې یې موخه د خوانانو ترمنځ مینه او پېژندگنوي او دغه راز د سولې په برخه کې د هڅو د لږې یوه برخه وه وروسته

په پښتو ولسي او فولکلوري ادب کې به دلنډيو گلپانې تل تازه او تاندې وي

ادبي خزانه ده ، چې دپیداېست تاریخ يې دپښتو نه پیدا کېدو سره سکنه سمخ تړلی دی ، کله چې پښتانه پیدا شوي دا ادبي مورغلرې يې زمره کړې دي څومره چې مور ته راڅرگنده ده ، په لنډيو کې غالباً عشقي اوزمې رنگ ډېر دی ، چې زیاته برخه يې دښځو له خوا ویل کېږي سره له دې په لنډيو کې مڼي او ټولنيز ډېر مضامين اوقدمه په کې په گلورين رنگ رانغښتي اورغول شوی دي ارواښاد استاد عبدالروف بېنوا دلنډيو دادبي ارزښت په برخه کې داسې کيلي دي لنډۍ ته تپه ، ټکۍ ، مسرۍ اوسندر هم ویل کېږي اوپه پښتو موسیقي کې ډېر اهمیت

علامه استاد ارواښاد اکادمیسین پوهاند رشاد ، دلنډيو په برخه کې ، داسې په یوه لیکچر لوست کې ، له نن څخه پنځه څلویښت (۴۵) کاله دمخه راته ویلي وه لنډۍ دپښتو شعر په گلستان کې ، هغه فورم دی چې نوموړۍ نیم بیټی يې لنډه او دوهمه يې اوږده وي دامور ټول پښتانه ولس ته راجوته ده ، چې لنډۍ دپښتو ادب یوه بې سارې ستره ادبي شتمني او خوږه ، تانده اوخوشبويه پانگه ده دپښتانه ولس اوپرگنسو دژوندانه ، فکر ، ناستې ولاړې ، راشي درشې ، تورې او مېراني ، دود او دستور ، مینسي اومحبت ، له وطن سره عشق ، دخپلواکۍ په برخه کې سرښنده اوداسې نور دژوندانه اړخونه شته ، چې په دغو ولسي میناتوريو او داند په تابلو کې به يې انځور او

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**